МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЮ ПРОГРАМОЮ «Економіка»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти щодо стану академічної доброчесності при навчанні за освітньо-науковою програмою «Економіка».

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/ .

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за освітньо-науковою програмою «Економіка» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено **в 1 семестрі 2024-2025 навч. року** за анкетою: «Академічна доброчесність». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають *Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ*.

Респондентам було запропоновано відповісти на одинадцять питань, що оцінювали: якість освіти, рівень корупції в університеті, недоброчесність в процесі навчання та вивчення дисциплін, навчальне навантаження; ПІБ викладачів, що є взірцем доброчесності. За результатами проведення анкетування керівництво ТДАТУ, факультету (інституту), кафедри може застосовувати різні форми адміністративного впливу та вживання корегувальних дій відповідно до Положення про академічну доброчесність в ТДАТУ.

Всього опитані **11 респондентів** (здобувачів ступеня вищої освіти «Доктор філософії», крім 1 курсу), що склало **92%** від загальної кількості здобувачів за цією освітньою програмою. Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1. *Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).*

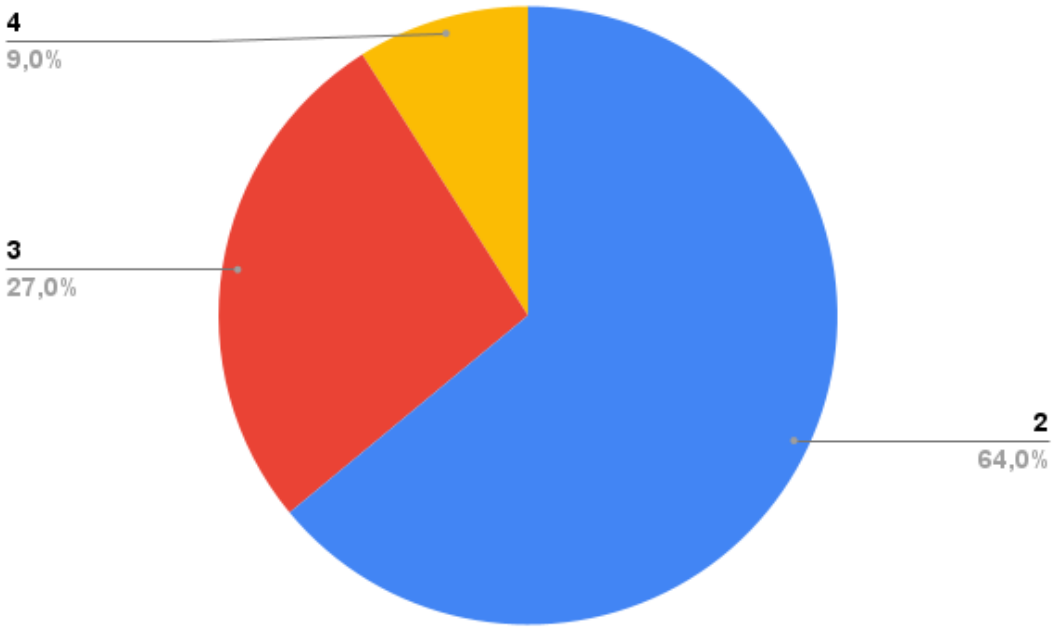

Рисунок 1 – Розподіл респондентів за курсами навчання

1. Здобувачам було запропоновано оцінити *якість освіти, яку вони отримують в ТДАТУ* за наступною шкалою (рівні): дуже низька; загалом низька; середня; загалом достатньо висока; дуже висока. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 2.

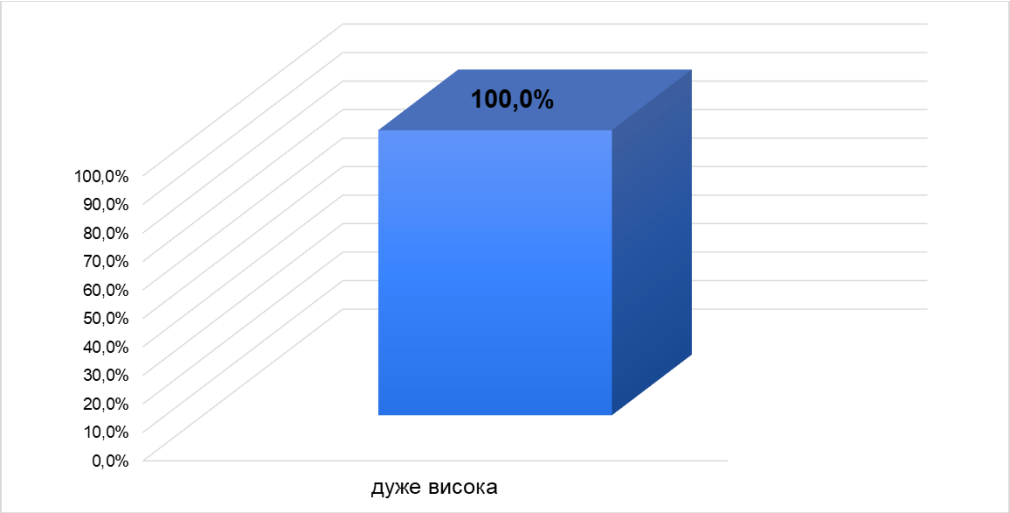

Рисунок 2 - Оцінювання якості освіти в ТДАТУ здобувачами вищої освіти *(у відсотках)*

З аналізу рисунку 2 не важко пересвідчиться у високій оцінці якості освіти в ТДАТУ, а саме рівні «дуже висока» 100%.

2. Здобувачам вищої освіти було запропоновано *оцінити корупцію в університеті* за наступною шкалою: ні, не стосуються зовсім; частково стосуються, але часто викладачів провокують самі здобувачі; стосуються частково, і "ініціатива" належить

деяким викладачам; корупція у нас масове явище, у якому задіяні усі - і здобувачі, і викладачі. Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 3.

Рисунок 3 - Оцінювання здобувачами вищої освіти рівня корупції в університеті *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 3 свідчить про низький рівень корупції в ТДАТУ, а саме респонденти відповіли 100% «ні, не стосуються зовсім».

3. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Чи доводилось Вам під час навчання в ТДАТУ особисто робити наступне...?»*. Варіанти відповідей були наступні - *часто, рідко, ніколи*:

- купувати навчальні матеріали кафедри;
- купувати реферат;
- купувати курсову роботу (проєкт);
- платити гроші за оцінку;
- надавати платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі;
- готувати шпаргалки для складання ПМК, екзаменів;
- списувати з власних конспектів на контрольних заходах;
- завантажувати матеріали з Інтернету, компілювати і здавати як власні;
- замовляти платні послуги з проходження тестування на освітньому порталі.

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 4.

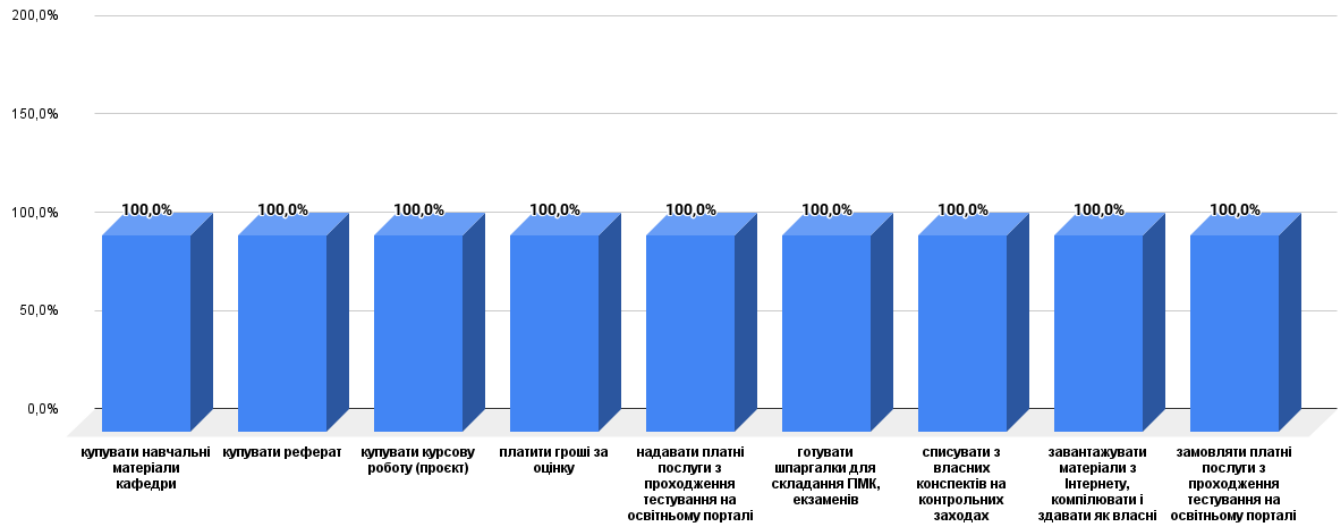

Рисунок 4 - Оцінювання здобувачами вищої освіти дій щодо питань недоброчесності в університеті *(у відсотках)*

Аналіз відповідей показує, що в середньому 100% респондентів перелічених дій щодо питань недоброчесності в університеті не робили.

4. В продовженні попереднього питання здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«Якщо Ви особисто робили щось з вище переліченого, то з якою метою?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

– для того, щоб отримати потрібну оцінку;
– для того, щоб не здавати лабораторні/ практичні роботи;
– для того, щоб не робити особисто реферат;
– для того, щоб не робити особисто курсову роботу (проєкт);
– в мене не було вибору, я діяв під тиском вимог викладача;
– для того, щоб не здавати тести з ПМК/екзамену;
– для отримання грошових коштів.

Жоден респондент не дав відповідь на це запитання.

5. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: *«В який спосіб можна дізнатися про існування можливості «купити» оцінку?»*. Варіанти відповідей були наступні (кількість відповідей не обмежено):

- від самого викладача
- від старости
- від студентів старших курсів
- від своїх сокурсників
- не володію такою інформацією

Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 5.

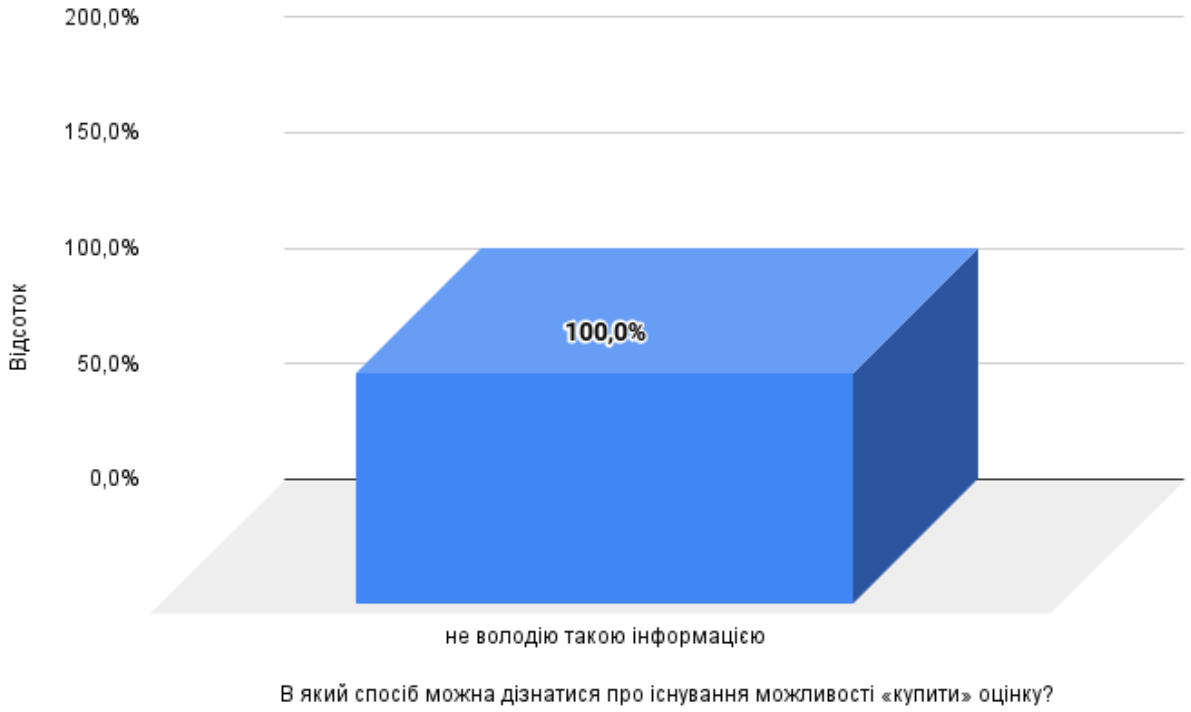

Рисунок 5 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

З рисунку 5 видно, що 100% здобувачів вищої освіти не володіють інформацією щодо існування можливості «купити» оцінку.

6. Здобувачам вищої освіти було запропоновано відповісти на питання: «*Оцініть як часто Вам в минулому навчальному році доводилось зустрічати повтори тем на різних дисциплінах (на шкалі від 1 до 5, де 1 – взагалі не доводилось, 5 – дуже часто)».* Результати опрацювання відповідей респондентів наведені на рисунку 6.

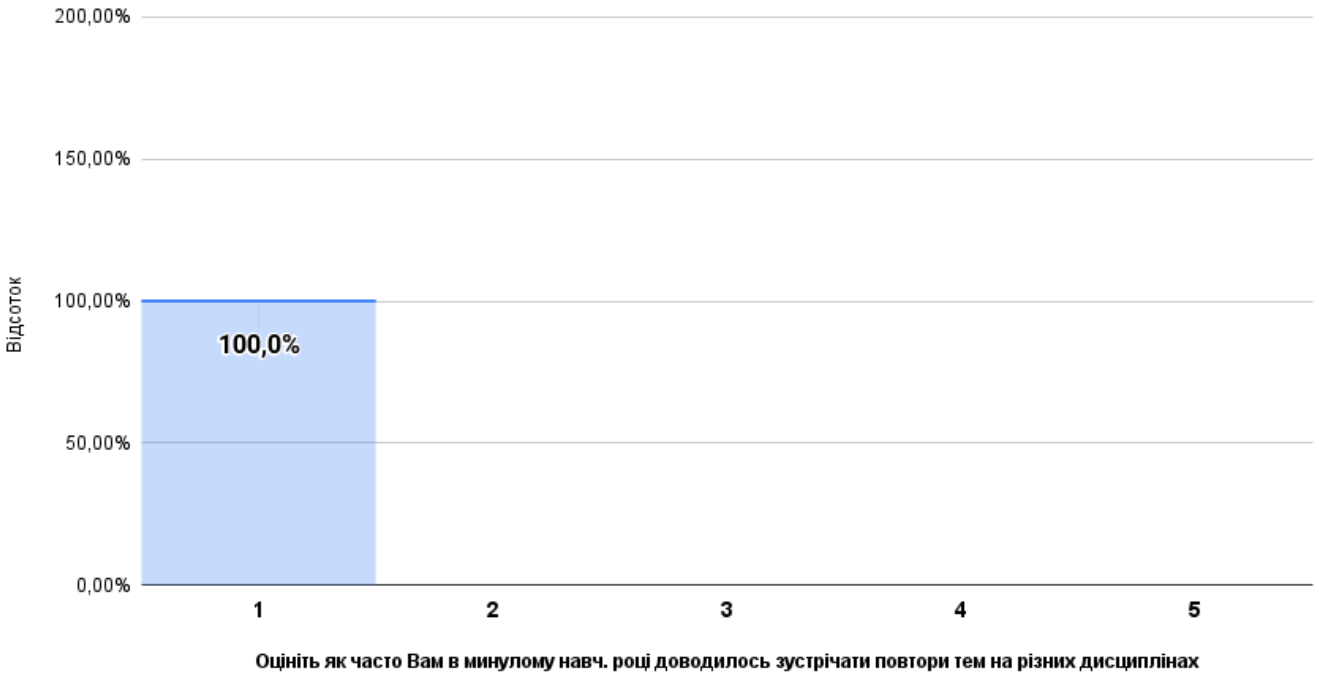

Рисунок 6 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

Аналіз рисунку 6 показує, що 100% здобувачів вказали, що «взагалі не доводилось» зустрічати повтори тем на різних дисциплінах в минулому навчальному році.

7. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році писати однакові роботи для різних дисциплін?»* респонденти відповіли, що не доводилось 100% (рис. 7).

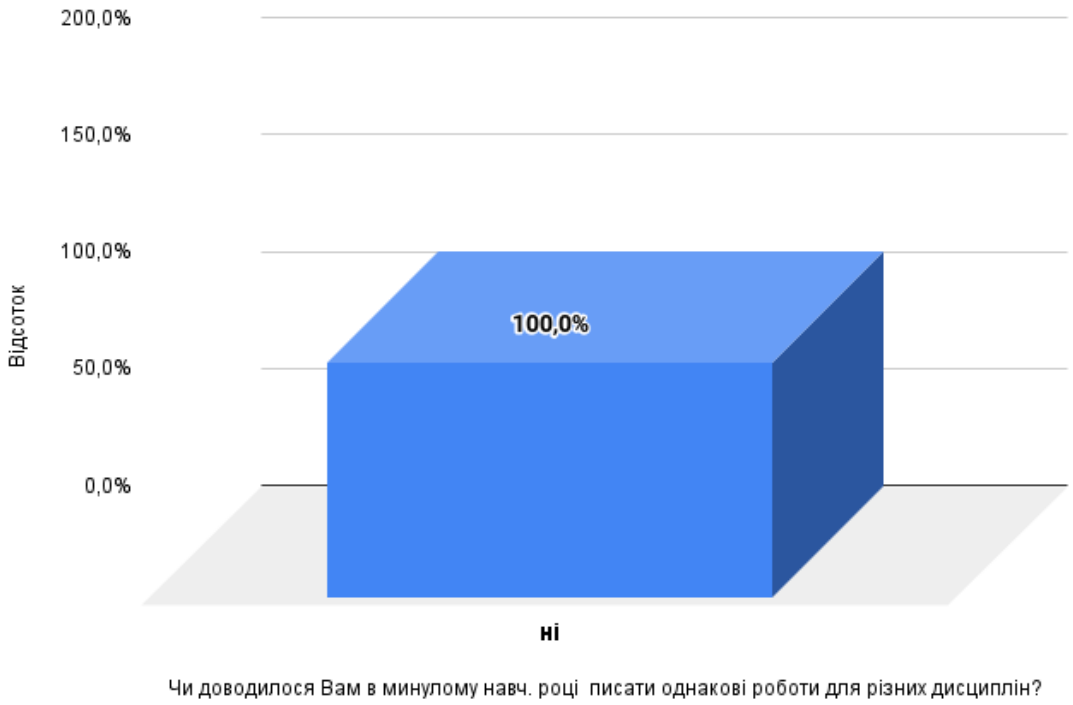

Рисунок 7 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*

8. На питання «*Чи доводилося Вам в минулому навчальному році слухати курс (окремі теми) з академічного письма/академічної доброчесності?»* 100% респондентів відповіли, що «так» (рис. 8).

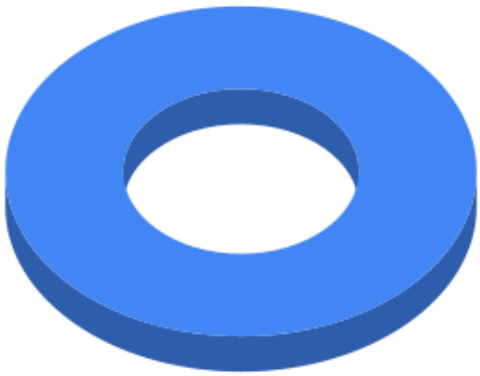

Рисунок 8 - Результати опрацювання відповідей респондентів щодо відвідування курсів з академічного письма/академічної доброчесності *(у відсотках)*

9. На питання *«Як Ви оцінюєте власне навчальне навантаження впродовж цього*

семестру?» здобувачі вищої освіти всіх курсів навчання відповіли 63,6% як «помірне навантаження» та 18,2% «скоріш надмірне» (рис. 9).

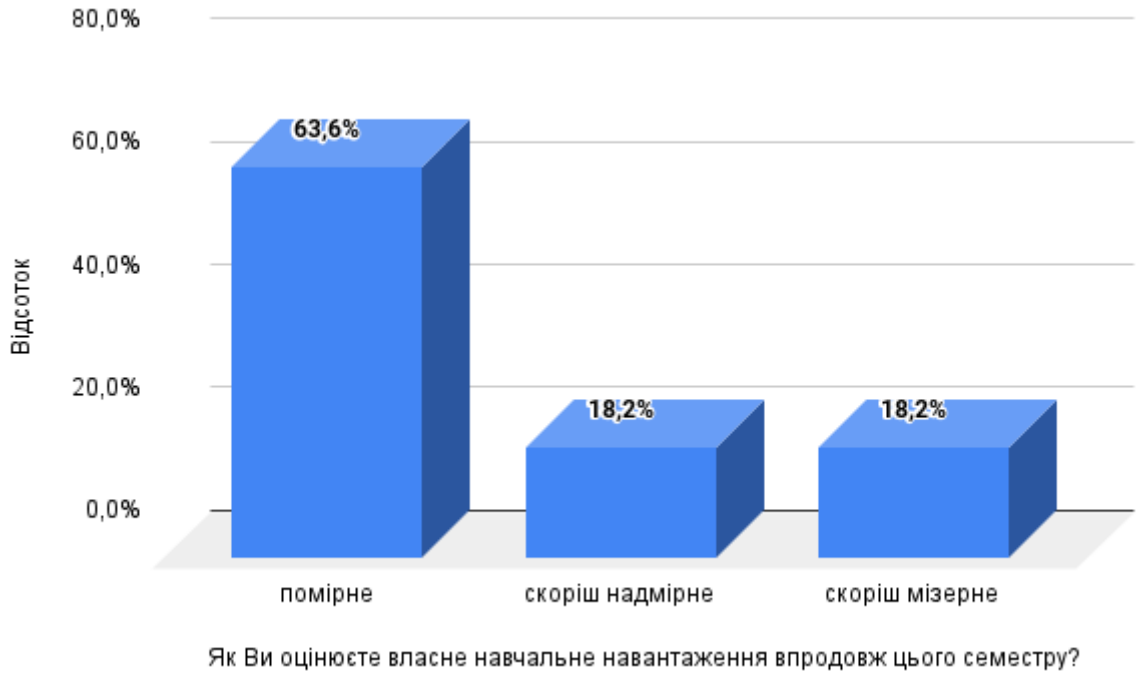

Рисунок 9 - Результати опрацювання відповідей респондентів *(у відсотках)*.

Висновки

Відповідно до моніторингу оцінювання здобувачами вищої освіти академічної доброчесності за освітньо-науковою програмою «Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти можна зазначити, що респондентами була надана висока якість освіти в ТДАТУ. План заходів для підвищення академічної доброчесності студентів ОНП "Економіка" складається з кількох етапів, що передбачають широкий спектр заходів і дій:

1. Організація комплексних освітніх заходів

1.1. Проведення регулярних семінарів для аспірантів із наголосом на принципах академічної доброчесності, методах запобігання плагіату та основних етичних стандартах.

1.2. Спеціалізовані курси з написання наукових текстів, що включають практичні рекомендації щодо правильного цитування, оформлення джерел та уникнення академічних порушень.

2. Вдосконалення навчальних програм

2.1. Проведення методичних семінарів із перегляду навчальних програм для усунення дублювання тем та актуалізації змісту курсів.

2.2. Впровадження сучасних інструментів і технологій у навчальний процес, зокрема

систем для перевірки наукових робіт на плагіат.

3. Підвищення рівня об'єктивності та прозорості оцінювання

3.1. Проведення інформаційних зустрічей із викладачами щодо важливості об'єктивності під час оцінювання робіт аспірантів.

3.2. Забезпечення відкритого доступу до критеріїв оцінювання для аспірантів і прозорості у процесі перевірки наукових результатів.

4. Практичні навички академічного письма

4.1. Воркшопи з ефективного використання наукових баз даних, управління бібліографічною інформацією та належного оформлення наукових робіт.

4.2. Майстер-класи з методології проведення досліджень, обробки даних і публікації результатів у рецензованих виданнях.

Цей план спрямований на формування в аспірантів практичних навичок доброчесності, розвиток етичної культури та забезпечення якості наукових досліджень.

Гарант ОНП «Економіка»
третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти
д.е.н., професор Денис ЄРЕМЕНКО

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н, доцент Радміла СКЛЯР